

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра загального та германського мовознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Риторика та ораторське мистецтво

Освітня програма Міжнародні економічні відносини

Спеціальність Міжнародні відносини

Галузь знань 29 Міжнародні відносини

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “28” серпня 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Риторика та ораторське мистецтво
Викладач (-і)	Ярослав Григорович Мельник
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-10 моб. 067 730 58 26
Е-mail викладача	mel.jarolav@gmail.com
Формат дисципліни	Очна/заочна
Обсяг дисципліни	Кредитів ЄКТС – 3 кредити (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Обговорення індивідуально вибраних студентом питань і тематики з лекційних курсів та самостійної роботи
2. Анотація до курсу	
Курс «Риторика та ораторське мистецтво» для студентів спеціальності «Міжнародні економічні відносини» входить до циклу історико-культурологічних дисциплін і відбиває усі періоди розвитку дисципліни від V ст.. до н.е. до поч. ХХІ ст. Особлива увага у розгляді періодизації зосереджена на ХХ та ХХІ ст. – т. зв. періоді «неориторики». Презентуються також закони сучасної дискурсології та визначається її місце у організації інформаційного середовища на сучасному етапі розвитку цивілізації. Також предметом спеціального розгляду є політичний дискурс та типологія комунікативної поведінки політичних лідерів, працівників мас медійної сфери, фахівців міжнародних економічних відносин та ін. Курс передбачає теоретичну та практичну частини. У практичній ключовим сегментом є презентація матеріалу (на обрану тему) з урахуванням сучасних вимог до культури оприлюднення інформації.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета та цілі освітньої програми для студентів спеціальності «Міжнародні економічні відносини» є підготовка висококваліфікованих фахівців, які у майбутньому зможуть високо ефективно працювати в аудиторіях середніх навчальних закладів, а також у різних сферах економіки, управлінських інститутах. Риторика як лінгво-культурологічна дисципліна віддзеркалює розвиток історії та культур – вона паралельно розвивається з історією. Для кращого засвоєння історичних курсів пропонується курс «Риторика та ораторське мистецтво». Цей курс складається з двох основних блоків – це «Історія та теорія риторики» та «Сучасна неориторика та комунікативні технології», яка у свою чергу передбачає академічну комунікативну практику. Саме поєднання теорії та практики забезпечує якісну підготовку фахівців до майбутньої роботи у сфері економіки та міжнародних відносин. Обсягом матеріалу, який пропонується студентам передбачено опрацювання матеріалу, який тематично пов'язується з проблемами сучасного інформаційного простору – це компетентності у галузі комунікатології, комунікативної конфліктології, соціальної психології, культурології, медійного та академічного дискурсу, екології інформаційного середовища, культури мови та комунікації, у площині поєднання дискурсу з правилами та законами логіки, етико-правових норм функціонування слова, етикетних та стилістичних норм комунікативних актів, соціокультурної та гендерної диференціації інформаційних актів, ментальних та прагматичних специфік та ін. Також передбачена прикладна комунікативна практика – уміння збирати інформацію, визначати пріоритети, тактики та стратегії; здійснювати систематизацію, класифікацію матеріалу і виводити типологічні закономірності; уміння вести дискусію та знаходити компромісні рішення; уміння володіти собою та аудиторією; уміння створювати позитивну комунікативну атмосферу. Кінцевою метою курсу є підготовка молодих спеціалістів до майбутньої міжнародної діяльності, до соціальної активності та спроможності самореалізуватися.	

4. Результати навчання (компетентності)					
Результати навчання полягають у поступовому підході на вивченню основних підходів до дослідження інформаційного середовища; умінню вибудувати вірні стратегії та тактики; раціональному збору та відбору інформації; систематизації та класифікації мовних та позамовних чинників; укладення логічно вивірених інформаційних блоків; досконалій презентації матеріалу; умінні критично оцінювати успішні та девіантні фрагменти комунікативних актів.					
6. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття				Загальна кількість годин	
лекції				14	
семінарські заняття / практичні / лабораторні				16	
самостійна робота				60	
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
4	Міжнародні економічні відносини	II		вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Історія та теорія риторики. Методологія сучасної неориторики. - Риторика у колі інших наукових дисциплін початку ХХІ століття; - Неориторика і філософ. антропологія; - Базові методологічні засади наукової парадигми; - Періодизація розвитку риторики; - Риториката дискурсологія; наратологія, теорія інформаційних полів, політичний дискурс. - Історія і сучасні освітні процеси. Риторика та інформаційна компетентність.	Лекція	1, 4, 5, 8	Опрацювання рекомендованих джерел - 4	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять

Тема 2. Антична риторика. Основні правила та закони античної риторики; - Давньогрецька риторична школа; - Риторична школа софістів (ранній період): - Риторично-філософські школи; - Зародження академічної риторики: - Риторика Давнього Риму; - Політична риторика античності як сегмент античної культури; - Традиції античної риторики у різних періодах розвитку європейської культури	Лекція, практичне заняття	1, 8, 12	Опрацювання рекомендованих джерел – 4	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять
Тема 3. Риторика Давньої Візантії та Середніх Віків. Політична риторика і європейський простір. - Традиції античної риторики та культури у епоху Середніх віків. - Вплив християнської риторики на політичну риторичну Середніх Віків. - Особливості культури та риторики Візантії, Східної та Західної Європи - Відродження академічної риторики та вплив на історію розвитку.	Лекція, практичне заняття	1, 5, 8, 9	Опрацювання рекомендованих джерел – 4	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять

- Риторика в навч. закладах Європи. - Риторика у системі освіти різних країн: Бл. Схід, Індія, Китай.					
Тема 4. Риторика Відродження і Просвітництва. Політична риторика у колі інших типів дискурсу. - Античність, Відродження, та європейська риторична традиція; - Риторика та стилістика – криза риторики; - Ораторське мистецтво та риторика. - Політична риторика XVI–XIX ст. - Макавеллізм у форматі політичної риторики. - Риторика епохи просвітництва. Риторика в навч. закладах Європи в XV–XVIII ст. - Риторика в Острозькій та Києво-Могилянській академіях	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	1, 4, 9, 12	Опрацювання рекомендованих джерел – 4	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять
Тема 5. Політична риторика XIX–XX ст. Риторика політичних рухів. - Політична риторика та ораторське мистецтво у колі інших видів ораторського мистецтва; - Риторика революцій XIX–XX ст.;	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	2, 3, 8, 13	Опрацювання рекомендованих джерел – 4	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять

- Риторика тоталітарних режимів; - Комуністична риторика та риторика фашизму. - Риторика і мас-медійний постір. - Риторика і пропаганда. - Риторика диктатури і демократії. - Риторика системи освіти ХХ ст.					
Тема 6. Відродження риторики. Неориторика другої половини ХХ століття; - Риторика післявоєнного періоду; - Відродження класичної риторики та формування нової парадигми; - Дискурсологія та наратологія поч. ХХІ ст.; - Політична риторика поч. ХХІ ст.; - Політична риторика епохи інтернету; - Неориторика і сучасна епоха; - Риторика, неориторика, комунікація. - Неориторика у закладах освіти.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	1, 4, 8, 11, 12	Опрацювання рекомендованих джерел – 4	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять
Тема 7. Політична риторика ХХІ ст. Новітні етичні засади формування інформаційного простору; - Риторика, політична риторика та ЗМІ;	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	8, 10, 11, 13	Опрацювання рекомендованих джерел – 6	5 балів	Впродовж семестру у відповідності до розкладу занять

- Політична, дипломатична риторика у контексті політичних протистоянь; - Міжнародні нормативи та закони у формуванні інформаційного простору; - Політична неориторика у контексті українського та європейського законодавства; - Риторико-комунікативна поведінка лідерів країн; - Риторика міжнародних переговорів політичних риторів та інформаційні війни поч. ХХІ ст.; - Політико-неориторичні стратегії поч. ХХ ст.; - Культура риторики, комунікації та політичного простору. - Риторика, неориторика та теорія «комунікативного вчинку»; - Комунікативна поведінка та відповідальність; - Комунікативна особистість. - Особистість та інформаційний простір. - Комунікативна компетентність.					
--	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною та ЄCTS-шкалою. Оцінювання на основі 100-бальної шкали (Див.: пункт „9.3. Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника). Загальні 100 балів включають: 50 балів за реферативний виклад історії та теорії риторики; 25 балів підготовки презентації та презентація матеріалу на запропоновану тему з проблем сучасної неориторики (політичної) з супутнім аналізом комунікативної поведінки лідерів країн, працівників ЗМІ та ін. на поч. ХХІ століття; 25 балів уміння проводити дискусії, полеміки, вести структуровану етично збалансовану комунікацію; коректно формувати текстовий (вербальний) процес.
Вимоги до письмової роботи	Концептуально-конкретне та емпірично-верифіковане висвітлення питань
Семінарські заняття	За 5-ти бальною шкалою
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50 балів
7. Політика курсу	
Жодні форми порушення академічної не доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування у відповідності Положення 1 і Положення 2.	
8. Рекомендована література	
1. Абрамович С.Д., Чикарькова М.Ю. Риторика. Львів, 2001. 2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної деавітології. Львів, 2000. 3. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ, 2004. 4. Єрушевич Г.Д., Мельник Я.Г. Вступ до риторики. Івано-Франківськ, 2002. 5. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика. Київ, 2003. 6. Мельник Я.Г. Спічрайтинг. Івано-Франківськ, 2019. 7. Мельник Я.Г. Помилки у системи традиційної логіки. Івано-Франківськ, 2019. 8. Мельник Я.Г. Пролетомени до українського дискурсу: етнокультурний, соціально-політичний, та лінгво-семіотичний аспекти. Івано-Франківськ, 2023. 9. Сагач Г.М. Риторика. Київ, 2009. 10. Сухай Н.В. Согестивна лінгвістика: лінгвістичне пограмування поведінки людтні. Київ, 2019. 11. Тимошенко Н.Л. Корпоративна культура. Діловий етикет. Київ, 2006. 12. Томин І. Мистецтво говорити. Київ, 1989. 13. Штромайер Г. Політика і мас-медіа. Київ, 2008.	

Викладач к.ф.н., професор Мельник Ярослав Григорович